

Bruxelles, den 24.3.2014
COM(2014) 179 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

Handlingsplan for fremtidens økologiske produktion i Den Europæiske Union

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

Handlingsplan for fremtidens økologiske produktion i Den Europæiske Union

1. INDLEDNING

Økologisk produktion er et samlet system til landbrugsforvaltning og fødevarerproduktion, der kombinerer bedste praksis på miljøområdet, stor biodiversitet, bevarelse af naturressourcer, anvendelse af høje dyrevelfærdsnormer og en produktionsmetode, som imødekommer visse forbrugeres ønsker om produkter, der er fremstillet ved hjælp af naturlige stoffer og processer.

I de senere år har markedet for økologiske produkter i EU, der drives af en støt stigende efterspørgsel, udviklet sig betragteligt (19,7 mia. EUR med en vækst på 9 % i 2011¹). Parallelt hermed er antallet af økologiske producenter såvel som arealet til økologisk produktion vokset hastigt gennem det seneste årti. Hvert år omlægges 500 000 hektar landbrugsland til økologisk landbrug i EU. I perioden 2000-2012 voksede det samlede økologiske areal² med 6,7 % om året i gennemsnit og nåede et anslået areal på 9,6 mio. ha, hvilket udgør 5,4 % af det samlede udnyttede landbrugsareal i EU. Økologisk akvakulturproduktion er også vokset hastigt siden indførelsen af EU-regler i 2009.

Sektoren omfatter landbrugere og akvakulturproducenter såvel som deres leverandører, fødevarerproducenter og distributører, der alle overholder strenge regler.

Den overordnede udfordring, som den økologiske sektor står overfor, er at sikre en stabil vækst i udbud og efterspørgsel, samtidig med at forbrugernes tillid fastholdes. Det er meget vigtigt at sikre ordningens troværdighed og merværdien på længere sigt.

Med handlingsplanen og den kommende lovramme er det vores ambition at støtte væksten i sektoren, særlig ved på mellemlang og lang sigt at finde frem til nye løsninger på problemerne med udbud og efterspørgsel.

Handlingsplanen omfatter også et bidrag til at nå de mål, der er fastsat i Europa 2020-strategien³ og den fælles landbrugspolitik efter reformen. Under hensyntagen til, at miljøbeskyttelse er et overordnet mål for økologisk produktion, bidrager handlingsplanen også til at nå målene i det syvende miljøhandlingsprogram frem til 2020⁴.

Med handlingsplanen vil der blive indgået flere partnerskaber, og det er hensigten at inddrage flere af de aktører, der er involveret i gennemførelsen af handlingsplanen, særlig medlemsstaterne og interessenterne.

¹ Anslået af forskningsinstituttet for økologisk landbrug, FiBL.

² Samlet økologisk areal (ha) (certificeret areal eller areal under omlægning) - samlet areal, herunder markafgrøder, varige græsarealer (græsarealer og enge), permanente kulturer, udtaget jord som led i vekseldrift.

³ COM(2010) 2020. "Europa 2020: EUROPA 2020 En strategi for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst".

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1386/2013/EU af 20. november 2013 om et generelt EU-miljøhandlingsprogram frem til 2020 "Et godt liv i en ressourcebegrænset verden".

2. BAGGRUND

I 2004 vedtog Kommissionen sin første europæiske handlingsplan for økologiske fødevarer og økologiske landbrug⁵ for at fremme og styrke den økologiske sektor. Størstedelen af de 21 tiltag i planen fra 2004 er allerede ført ud i livet, frem for alt udarbejdelsen af Den Europæiske Unions nye logo for økologisk produktion (i det følgende benævnt "EU-logoet for økologiske produkter").

I 2007 tog Rådet lovgivningen om økologisk landbrugsproduktion op til fornyet vurdering, og Kommissionen har nu vedtaget et forslag til en ny forordning fra Europa-Parlamentet og Rådet om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter og om ophævelse af forordning (EF) nr. 834/2007⁶.

Den nye handlingsplan for fremtidens økologiske produktion i Den Europæiske Union tager fat på nogle af de problemer, der blev konstateret i forbindelse med den konsekvensanalyse, der blev gennemført ved gennemgangen af EU's politik for økologisk produktion⁷. Analysen var baseret på omfattende høringer af en lang række forskellige interessenter. Europas borgere har vist stor interesse for emnet ved at deltage i en online-høring (fra januar til april 2013), til hvilken der blev fremsendt tæt på 45 000 besvarelser.

I løbet af høringen foreslog interessenterne Kommissionen at fremlægge en ny handlingsplan. Siden 2004 har 15 medlemsstater udarbejdet handlingsplaner for udviklingen af økologisk landbrug på nationalt og regionalt plan⁸.

3. DE POLITISKE UDFORDRINGER: ET HANDLINGSPROGRAM FOR SPECIFIKKE PRIORITEREDE OMRÅDER

I denne handlingsplan fremlægges Europa-Kommissionens strategi for økologisk produktion, kontrol og samhandel for det næste årti. Formålet med handlingsplanen er også at bidrage til en gnidningsløs overgang til den nye lovramme, som skal gennemføres inden årtiets udløb.

EU's ordning for økologisk produktion og kontrol hermed blev indført i 1991 for et nichemarked med et begrænset antal forbrugere og producenter. Den seneste udvikling i udbud og efterspørgsel peger på, at det er på tide at tilpasse og forbedre denne ordning. Den offentlige høring har vist, at de europæiske forbrugere forventer høje normer for økologisk produktion og strenge kontrolregler.

En af de største udfordringer er at udvikle sektoren og tilpasse udbuddet til efterspørgslen uden at bringe forbrugernes tillid til principperne for økologisk landbrug og de økologiske produkters kvalitet i fare. For mange undtagelser fra reglerne, hvoraf nogle er blevet forældede som følge af ændrede markedsbetingelser risikerer at underminere det økologiske landbrugs integritet. Økologiske fødevarer og økologisk landbrug imødekommer samfundets krav om miljøbeskyttelse og fødevarerets kvalitet, især når det gælder kravet om ikke at anvende syntetiske kemiske stoffer og gmo'er gennem hele produktionskæden⁹. Når man ser på,

⁵ KOM(2004) 415 endelig.

⁶ Henvisning til forslaget.

⁷ Konsekvensanalysen findes på: http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/cia_2013_en.htm.

⁸ Se det EU-finansierede forskningsprogram ORGAP på:
<http://www.orgap.org/>.

⁹ Se rapporten om resultaterne af den offentlige høring om den fornyede vurdering af EU's regler for økologisk landbrug (15. januar – 10. april 2013) på:
http://ec.europa.eu/agriculture/organic/files/eu-policy/of_public_consultation_final_report_en.pdf.

hvordan man kan efterkomme den stigende efterspørgsel, skal man især være opmærksom på de komplicerede regler, der gør det vanskeligt for små aktører at få adgang til ordningen for økologisk produktion. Desuden skal en harmonisering af reglerne for økologi resultere i en ambitiøs ordning med strenge regler, som dog tager hensyn til de faktiske forhold i produktionssektoren.

Et andet element, der bør tages i betragtning, er presset fra efterspørgslen, som også øger risikoen for svigagtig adfærd eller andre forsætlige overtrædelser. Sådant adfærd skader ikke blot forbrugernes interesser og resulterer i økonomiske tab, som fordrejer konkurrencen, men kan også indvirke negativt på det gode omdømme, som økologiske producenter, der overholder reglerne, nyder godt af.

Importerede produkter spiller en vigtig rolle i udbuddet af økologiske produkter. Derfor skal de dermed forbundne regler sikre udviklingen af handel med økologiske produkter, samtidig med at de skal forhindre, at de økologiske principper udvandes, eller at kontrolsystemet svækkes.

Den økologiske produktion skal bibeholde sin innovative rolle ved at påvirke den ikke-økologiske produktion med sine regler og de metoder, der anvendes.

Kommissionen har i sine bestræbelser på at løse ovennævnte problemer taget hensyn til mulige synergieffekter mellem EU's politikker og instrumenter, innovative idéer, der er kommet til udtryk i forbindelse med høringer, forbindelsen til forskningsinitiativer, behovet for at øge forbrugernes tillid til og bevidsthed om økologi og samhandelen med tredjelande.

Derfor vil handlingsplanen for perioden frem til 2020 have fokus på tre prioriterede områder. Det første er at øge konkurrencedygtigheden hos EU's økologiske producenter ved at:

- øge kendskabet til og synergieffekterne mellem de EU-instrumenter, der er rettet mod økologisk produktion
- afhjælpe den manglende tekniske viden om økologisk produktion ved hjælp af forskning, innovation og formidling af resultaterne heraf
- formidle flere oplysninger om den økologiske produktionssektor og om markedet for og handelen med økologiske produkter.

Det andet prioriterede område er at konsolidere og øge forbrugernes tillid til EU's ordning for økologiske fødevarer og økologisk landbrug, såvel som tilliden til de importerede økologiske produkter, særlig hvad angår kontrolforanstaltningerne.

Det tredje prioriterede område er at styrke den eksterne dimension af EU's ordning for økologisk produktion.

4. UDVIKLINGEN AF EU'S ØKOLOGISKE SEKTOR

4.1. Øget bevidsthed om og synergi mellem EU's instrumenter

Den fælles landbrugspolitik efter reformen, der er gældende fra 2014 og fremefter, indeholder nye eller reviderede støtteforanstaltninger, som økologiske producenter kan anvende.

Først og fremmest anerkendes økologiske landbrugere i den fælles landbrugspolitik som "grønne pr. definition", idet de i ordningerne for direkte støtte faktisk har ret til en grøn betaling.

Desuden foreslås der i de nye rammebestemmelser for udvikling af landdistrikterne¹⁰ en ny specifik foranstaltning til at støtte økologisk landbrug, både omlægning til økologisk landbrug og opretholdelse af økologiske landbrugsmetoder. Medlemsstaterne kan under udarbejdelsen af deres landdistriktsprogrammer desuden overveje at gennemføre og så vidt muligt anvende den lange liste over foranstaltninger, der også er relevante for økologiske landbrugere og producenter. Disse foranstaltninger omfatter samarbejde mellem forskellige aktører i fødekæden om bl.a. udviklingen af innovative produkter, processer, metoder og teknologi støtte til investeringer i anlægsaktiver, herunder ikke-produktive investeringer, som udelukkende tjener et miljømæssigt formål, støtte til kvalitetsordninger for landbrugsprodukter eller miljø- og klimavenlige landbrugsforanstaltninger, der er rettet mod økologiske bedrifter, og som ikke overlapper med kravene til økologisk landbrug.

Der kan opnås øget effektivitet i anvendelsen af de støtteforanstaltninger, der er til rådighed i landdistriktsudviklingsprogrammerne, ved at tage hensyn til analysen af den økologiske landbrugssektors nuværende situation og markedspotentiale i den berørte medlemsstat eller region¹¹. En sådan analyse bør danne grundlag for valget af de relevante foranstaltninger til udvikling af landdistrikterne fulgt af en passende fordeling af ressourcerne.

Økologisk produktion kan også fremmes gennem tematiske delprogrammer under landdistriktudviklingsprogrammerne. Det mest relevante tematiske delprogram, for så vidt angår indhold og finansiering, vil være det, der har modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer samt biodiversitet som tema. Dog kan andre tematiske delprogrammer, f.eks. om små bedrifter og korte forsyningskæder, også i en vis udstrækning være relevante for økologisk landbrug.

Medlemsstaternes forpligtelse til at sikre, at mindst 30 % af det samlede bidrag fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne til hvert af landdistriktsprogrammerne anvendes til miljø- og, herunder foranstaltningen for økologisk landbrug, kan desuden spille en meget positiv rolle, når det gælder om at fremme finansiel støtte til og dermed udvikling af økologisk landbrug.

Som led i den fornyede opmærksomhed på at fremme akvakultur inden for rammerne af den fælles fiskeripolitik vil Den Europæiske Hav- og Fiskerifond (EHFF) også yde støtte til økologisk akvakulturpraksis.

Kommissionen anbefaler medlemsstaterne at benytte de muligheder og redskaber til at støtte økologisk landbrug, der er tilgængelige i den nye retlige ramme for udvikling af landdistrikterne, i politikken for blå vækst og i den fælles fiskeripolitik.

I betragtning af de seneste omfattende ændringer af den fælles landbrugspolitik bør der snarest muligt skabes øget bevidsthed blandt unge landbrugere og aktører i landdistrikterne om de støtteforanstaltninger, der er tilgængelige for økologisk landbrug i de relevante instrumenter, der foreslås i den nye fælles landbrugspolitik og den nye fælles fiskeripolitik (tiltag 1 og 2).

Økologisk landbrugs positive virkninger på miljøet bidrager til at nå målene i EU's biodiversitetsstrategi frem til 2020¹², meddelelsen om grøn infrastruktur¹³, temastrategien for

¹⁰ Forordning (EU) nr. 1305/2013.

¹¹ Se undersøgelsen "Use and Efficiency of Public Support Measures addressing Organic Farming" fra november 2011 på:
http://ec.europa.eu/agriculture/external-studies/organic-farming-support_en.htm.

¹² KOM(2011) 244 endelig "Vores livsgaranti, vores naturkapital: EU's biodiversitetsstrategi frem til 2020".

jordbundsbeskyttelse¹⁴ og miljølovgivningen som f.eks. fugledirektivet¹⁵ og habitatdirektivet¹⁶, nitratdirektivet¹⁷, vandrammedirektivet¹⁸ og direktivet om nationale emissionslofter¹⁹.

Tiltag 1: Kommissionen vil i 2014 offentliggøre et informationsdokument for økologiske landbrugere, forarbejdningsevirkomheder og detailhandlere, som gør rede for de gældende regler for økologisk produktion, forarbejdning og handel med økologiske produkter, herunder de regler, der gælder for omlægning, og støtteforanstaltninger i den fælles landbrugspolitik.

Tiltag 2: Kommissionen vil inddrage økologisk landbrug som et specifikt tema i den kommende indkaldelse af forslag om støtte til informationsforanstaltninger vedrørende den fælles landbrugspolitik rettet mod landbrugere og producenter. Som led i vejledningen om EHFF-midler vil mulighederne for økologisk akvakultur blive fremhævet.

4.2. Bevidsthed om EU's ordning for økologiske produkter, herunder EU-logoet for økologiske produkter

Oplysningskampagner og salg fremstød for økologiske produkter kan spille en vigtig rolle i at øge de økologiske producenters markedsmuligheder. I den forbindelse giver EU-reglerne om oplysningskampagner og salg fremstød for landbrugsprodukter på det indre marked og i tredjelands aktører muligheder for at finansiere kampagner, der har til formål at øge forbrugernes bevidsthed om hovedtrækkene i ordningen for økologisk produktion, om særlige produkter, der produceres i overensstemmelse med EU-reglerne for økologisk produktion, om EU's kontrolsystem og om EU-logoet for økologiske produkter (tiltag 3).

For forbrugerne er EU-logoet for økologiske produkter på fødevaremærkningen det vigtigste middel til at identificere økologiske produkter. EU-logoet for økologiske produkter, som blev indført i 2010, har siden 2012 været obligatorisk på alle færdigpakkede økologiske fødevarer, der fremstilles i EU. I november 2013 udtalte 25 % af respondenterne i en undersøgelse foretaget i alle 28 medlemsstater, at de kendte til EU-logoet for økologiske produkter²⁰. Ligesom det er tilfældet med EU-logoet, ser det også ud til, at oplysninger om økologisk produktion generelt bliver formidlet effektivt til forbrugerne – 69 % af forbrugere i EU oplyser, at de har set et logo eller en angivelse af, at en fødevarer er produceret økologisk²¹. Overvågning af forbrugernes kendskab til EU-logoet for økologiske produkter og tillid til økologiske produkter ville give mere pålidelige oplysninger om, på hvilke områder der er behov for forbedringer, hvad angår oplysninger og salg fremstød på EU-markedet og markederne i tredjelands (tiltag 4).

¹³ SWD(2013) 155 final "Grøn infrastruktur — Styrkelse af Europas naturkapital".

¹⁴ KOM/2006/0231 endelig "Temastrategi for jordbundsbeskyttelse".

¹⁵ Direktiv 2009/147/EF.

¹⁶ Direktiv 43/92/EØF.

¹⁷ Direktiv 91/676/EØF.

¹⁸ Direktiv 2000/60/EF.

¹⁹ Direktiv 2001/81/EF.

²⁰ Særlig Eurobarometerundersøgelse 410 – Wave EB80.2 - TNS Opinion & Social, undersøgelse foretaget i november 2013.

²¹ "Consumer market study on the functioning of voluntary food labelling schemes for consumers in the European Union" (forbrugermarkedsundersøgelse af frivillige mærkningsordninger for fødevarer i Den Europæiske Union), januar 2014, er tilgængelig på:
[Indsæt link].

Hvis forbrugernes kendskab til EU-logoet for økologiske produkter i EU-medlemsstaterne ikke øges på kort til mellemlang sigt, eller hvis forbrugernes tillid til ordningen for økologiske produkter kan anses for at være truet, kunne Kommissionen inden for rammerne af den nye politik for oplysningskampagner og salgsfremstød for europæiske landbrugsprodukter²² overveje gennem en EU-finansieret kampagne at oplyse yderligere om EU's ordning for økologiske produkter og EU-logoet for økologiske produkter. Det kan også overvejes at lancere oplysningskampagner og salgsfremstød, der har til formål at øge forbrugernes bevidsthed og viden om EU-logoet for økologiske produkter og/eller hovedtrækkene i EU's ordning for økologiske produkter. Disse kampagner og salgsfremstød kunne ledsage gensidige ordninger eller aftaler undertegnet af EU (dvs. med USA eller Schweiz), eller initiativer i tredjelande til at beskytte EU-logoet for økologiske produkter.

Oplysninger rettet mod unge forbrugere og børn kan også være et væsentligt instrument til at øge bevidstheden om og tilliden til ordningen for økologiske produkter. I denne forbindelse giver nationale initiativer under skolemælksordningen og frugt- og grøntsagsordningen mulighed for under ordningens uddannelsesmæssige aspekt at støtte oplysningsaktiviteter på skolerne om den økologiske produktionsmetodes nærmere kendetegn. Gennemgangen af den fælles landbrugspolitik skoleordninger²³ er en lejlighed til at styrke forbindelsen med den økologiske produktion ved at tilskynde til, at der indkøbes økologiske produkter, og at økologi integreres i de ledsagende uddannelsesforanstaltninger.

Økologisk produktion står højt på listen over EU's kriterier for grønne offentlige indkøb af fødevarer og catering (minimumssatser for, hvor stor en andel af fødevarerne der skal være produceret økologisk), der blev udarbejdet i 2008. Der er tale om anbefalinger, som de offentlige myndigheder i EU kan anvende frivilligt. Det er muligt at tilskynde medlemsstaterne og de offentlige indkøbere til i endnu højere grad at anvende krav om økologisk produktion i forbindelse med offentlige indkøb af fødevarer- og cateringydelser. Kommissionen vil derfor udarbejde specifikke oplysningsmaterialer, der tager sigte på at øge de offentlige myndigheders kendskab til muligheden for at inddrage flere bæredygtighedsaspekter i deres kontrakter om fødevarer og catering, herunder kriterier for økologisk produktion (tiltag 5).

Tiltag 3: Kommissionen vil fortsat oplyse om de muligheder, som tilbydes i forordningen om oplysningskampagner og salgsfremstød for landbrugsprodukter på det indre marked og i tredjelande. Den vil især oplyse om målsætningerne i den salgsfremmende politik og om de regler og procedurer, der gælder, ved at præsentere instrumentet for repræsentanterne for den økologiske sektor, medlemsstaterne (Den Stående Komité for Økologisk Landbrug), interessenterne (Den Rådgivende Gruppe for Økologisk Landbrug) og i forbindelse med events, der er målrettet mod økologisk landbrug, som f.eks. BioFach.

Tiltag 4: Kommissionen vil gennemføre:

- periodiske undersøgelser af forbrugernes kendskab til EU-logoet for økologiske produkter
- en særlig undersøgelse af forbrugernes kendskab til, tillid til og forståelse af EU's ordning for økologisk landbrug.

²² Efter Kommissionens forslag COM(2013)812 final, som er tilgængelig på: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0812:FIN:EN:PDF>.

²³ Kommissionens forslag COM(2014) 32 final, 30.1.2014, 2014/0014 (COD).

Tiltag 5: Kommissionen vil tage sine kriterier for grønne offentlige indkøb af fødevarer og catering op til fornyet overvejelse sidst i 2015 og udarbejde specifikke oplysningsmaterialer, der skal give eksempler på brugen af kravene om økologisk landbrug ved offentlige udbud.

4.3. Forskning og innovation skal løse problemerne med de økologiske regler.

4.3.1. Anvendelsesområde

Økologisk produktion er blevet et højt specialiseret landbrugssystem, som kræver specifik faglig uddannelse, viden og teknologi. Der er en række problemer i forbindelse med produktionen af vegetabiliske og animalske produkter i økologiske forvaltede systemer, f.eks. at nogle råvarer ikke er tilgængelige i økologisk form. De største begrænsninger optræder i forbindelse med dyrefoder, mere specifikt udbuddet af protein- og mikronæringsstoffer, samt tilgængeligheden af økologiske frø. Disse problemer skal løses, navnlig i lyset af den mulige udfasning af visse eksisterende undtagelser og fravigelser fra reglerne.

Udover de nævnte problemer foreslår Kommissionen, at der fokuseres yderligere på konkrete udviklingsproblemer i sektoren, som f.eks. a) innovative metoder til håndtering af skadedyr, sygdomme og ukrudt, b) alternativer til kobberprodukter til økologisk plantebeskyttelse, c) reduktion af drivshuses energiforbrug, d) forbedret jordfrugtbarhed, e) forbedret energiforbrug, f) sameksistens mellem økologisk landbrug og ikke-økologisk landbrug, g) ingredienser og teknikker, som er forenelige med økologisk fødevarefremstilling. Den tredje fremsynsrapport²⁴ fra Den Stående Komité for Landbrugsforskning (CPRA) udpeger også relevante forskningsområder.

Udbuddet af økologisk proteinfoder er blevet analyseret i forbindelse med adskillige EU-finansierede forskningsprojekter om økologisk landbrug og lavinputlandbrug²⁵. Ikke desto mindre har forskningen i proteinafgrøder fortsat være begrænset sammenlignet med forskningen i andre produktionssektorer med det resultat, at udbyttet af proteinafgrøder er kommet bagud i de seneste årtier. Fornyede investeringer i forskning inden for produktion af proteinafgrøder ville kunne hjælpe med at udligne forskellen, hvilket ville medføre et mere stabilt udbytte og en højere produktkvalitet (proteinindhold, fordøjelighed osv.), som skal gøre proteinafgrøder mere rentable for landbrugerne og hele forsyningskæden.

Forskning ville også kunne resultere i bedre dyreernæring, foderudnyttelse, avl og opdræt på de økologiske brug, hvis der sættes fokus på større bæredygtighed og ressourceeffektivitet, herunder beskyttelse af vand, jordbund og biodiversitet, samt tilpasning til og afbødning af konsekvenserne af klimaforandringerne.

Det er også et økonomisk og teknisk problem for økologiske producenter at skaffe økologiske frø, kvæg og larver og yngel af toskallede bløddyr. Selvom situationen ser ud til at være blevet lidt bedre for økologiske frø, er det meget udbredt at gøre brug af undtagelser, der tillader anvendelsen af konventionelle ubehandlede frø. Der er vigtigt at informere producenterne ordentlig om, hvor i EU de kan købe økologiske frø, f.eks. ved at oprette en database over frø på EU-niveau.

Kommissionen anbefaler, at de berørte interessenter opretter en database på EU-niveau med oplysninger om, hvor man kan købe økologiske frø. Kommissionen opfordrer interessenterne – og især dem, der deltager i det Rådgivende Råd for Akvakultur – til at

²⁴ http://ec.europa.eu/research/agriculture/scar/pdf/scar_feg3_final_report_01_02_2011.pdf.

²⁵ Især LEGUME-FUTURES, MicroFIX og INTERCROP.

overveje lignende initiativer for økologisk fiskeyngel og økologisk yngel af toskallede bløddyr.

For at supplere denne strategi er det også nødvendigt med strikse grænser for brugen af undtagelser fra kravet om anvendelse af økologiske frø. Det er også nødvendigt med mere forskning i avlsteknikker og at undersøge brugen af lokale bestande og semidomesticerede arter til produktion af økologisk yngel, idet det dog samtidig sikres, at disse er forenelige med principperne for økologisk produktion og målene herfor. Økologiske akvakulturproducenter peger på, at det begrænsede udbud af økologisk fiskeyngel og yngel af toskallede bløddyr stadig udgør en begrænsende faktor for vækst i sektoren.

4.3.2. Instrumenter

Horisont 2020, EU's rammeprogram for forskning og innovation, kan bidrage med løsninger og værktøjer, som kan forbedre den praktiske gennemførelse og udnyttelse af forskningsresultaterne. Horisont 2020 indeholder adskillige mekanismer, som skal fremme forskning og innovation, demonstration, koordinering, netværksdannelse og uddannelse samt støttende infrastrukturer og innovationer, f.eks. i SMV'er.

Den økologiske landbrugssektors deltagelse i det europæiske innovationspartnerskab om landbrugsproduktion og bæredygtighed (EIP) vil kunne spille en afgørende rolle, når det gælder om at fremme innovation og forbedre samarbejdet mellem forskningssektoren, landbruget, landbrugskonsulenterne og industrien både på regionalt, nationalt og europæisk niveau.

For at løse de kommende problemer er det nødvendigt at inddrage landbrugerne yderligere for bedre at kunne identificere behovene for forskning og innovation (Tiltag 6). Der kan bruges adskillige metoder under EIP til at undersøge specifikke problemer, der er relevante for økologisk landbrug, og som kan tilskynde landbrugerne til at deltage aktivt. Medlemsstaterne bør bl.a. overveje at undlade at gøre brug af fravigelser, når de skal beslutte, hvilke innovationer, der skal prioriteres i programmerne for udvikling af landdistrikter. Når de definerer disse prioriteter, kan medlemsstaterne udbrede viden blandt landbrugere og forskere og være med til at oprette operationelle grupper, der arbejder med disse emner. I perioden 2000-2012 har 49 EU-finansierede forskningsprojekter om lavininputlandbrug og økologisk landbrug bidraget til at styrke forsknings- og innovationskapaciteten inden for den økologiske sektor²⁶. Det ville gøre forskningsresultaterne mere effektive og forbedre sektorens resultater, hvis man i højere grad kunne omsætte viden, som er erhvervet gennem forskning, til praksis, særlig når det gælder produktionsmetoder. Der bør navnlig opfordres til, at der gennemføres foranstaltninger, som udnytter eksisterende viden fra forskning og praksis til at afprøve mulige løsninger og omsætte dem til praksis.

Teknologiplatformen for forskning i økologiske fødevarer og økologisk landbrug (TP Organics) kan bidrage ved også at levere input til en strategisk forsknings- og innovationsdagsorden.

Finansieringen af forskningsaktiviteter i den økologiske sektor kan forbedres i hele EU. Horisont 2020 yder støtte til netværk af nationale finansieringsorganer, så de kan foretage fælles forslagsindkaldelser. Der vil blive gjort reklame for mulighederne for at gøre yderligere brug af ERA-Net og/eller instrumenter til fælles programmering, hvilket skal bidrage til at fremme allerede eksisterende samarbejde, som f.eks. ERA-Nets CORE-Organic Plus.

²⁶ http://ec.europa.eu/research/bioeconomy/agriculture/news-events/news/20120903_en.htm.

Inden for rammerne af Horisont 2020 vil arbejdsprogrammerne skulle tage hensyn til disse udfordringer og de erfaringer, der er gjort i forbindelse med landbrugeres identificering af forskningsbehov, udvekslingen af forskningsresultater, bl.a. fra andre produktionssektorer, og den videre koordinering af europæisk forskningsarbejde (Tiltag 7).

Tiltag 6: Kommissionen vil i 2015 organisere en konference for at identificere producenternes prioriteter for forskning og innovation i forbindelse med de udfordringer, som de fremtidige regler for økologisk produktion kan medføre.

Tiltag 7: Kommissionen vil i de relevante dele af Horisont 2020 tage hensyn til følgende:

- behovet for at styrke forskning, udveksling og udnyttelse af forskningsresultater gennem specifikke foranstaltninger, som f.eks. forsknings- og innovationsforanstaltninger, tematiske netværk og andre typer "samarbejds- og støtteforanstaltninger", som udnytter synergier mellem forskningsresultater fra andre produktionssektorer på den ene side og forskning i økologi og konventionelt landbrug på den anden
- at støtte ERA-Net og andre typer instrumenter, som har til formål at forbedre koordineringen af forskning mellem de forskningsfinansierende organer i EU med henblik på at fremlægge fælles forslagsindkaldelser til forskningsprojekter.

4.4. Overvågning og evaluering

Det er afgørende, at der foreligger statistiske data, når det gælder om at udforme, overvåge og evaluere gennemførelsen af EU's politik for økologisk produktion, navnlig for så vidt angår viden om produktionssektoren, priserne i den økologiske fødevarerforsyningskæde, samhandelen, forbrugernes præferencer og specifikke markedsføringskanaler. Europa-Kommissionen finansierer et forskningsprojekt om datanetværk, der skal tilvejebringe bedre information om markedet for økologiske produkter i EU ("Data network for better European organic market information - Organic data network"), som har til formål at øge gennemsigtigheden på EU's marked for økologiske fødevarer ved at gøre markedskendskabet til sektoren mere tilgængeligt²⁷. En yderligere indsats for at indsamle, analysere og udbrede eksisterende oplysninger vil øge gennemsigtigheden i og tilliden til den økologiske sektor.

For bedre at kunne vurdere, om EU-lovgivningen gennemføres effektivt, er der også behov for at øge kendskabet til, hvordan værditilvæksten er fordelt i forsyningskæden, og i hvilket omfang dette kommer landbrugsproducenterne til gode (Tiltag 9). Den økologiske produktionssektors evne til at tiltrække små producenter og mikroproducenter, navnlig når man tager hensyn til de hindringer og incitamenter, der er for at tilslutte sig en økologisk produktionsordning, er også et vigtigt element, når det gælder gennemførelsen af den nye fælles landbrugspolitik.

Der vil blive foretaget en gennemgang af de fremskridt, der er gjort inden for rammerne af handlingsplanen, i 2020.

²⁷ De indledende resultater viser, at der er behov for yderligere harmonisering af dataindsamlingsmetoderne.

Tiltag 8: Kommissionen vil jævnligt offentliggøre rapporter om den økologiske produktion i EU, som indeholder oplysninger om arealstørrelse, virksomheder, der producerer økologisk, samt de vigtigste produktionssektorer.

Tiltag 9: Kommissionen agter at

- analysere fordelingen af værditilvæksten i fødevarerforsyningskæden.
- analysere, hvilke forhindringer der er i vejen for, at man kan tilslutte sig den økologiske sektor, ved at gennemføre en rundspørge om, hvor tiltrækkende de økologiske ordninger er, navnlig for små bedrifter og små og mellemstore virksomheder i fødevarerindustrien.

5. FORBRUGERNES TILLID TIL EU'S ØKOLOGISKE PRODUKTIONSORDNINGER

Risikoen for at miste forbrugernes tillid er en af de største udfordringer for den økologiske sektor.

Ifølge de nye rammebestemmelser for akkreditering og markedsovervågning i EU²⁸ er akkreditering blevet et nøgleinstrument, når det gælder om at demonstrere overensstemmelsesvurderingsorganers tekniske kompetencer, som f.eks. kontrolorganer i den økologiske sektor. I dag foretages akkreditering i EU af ét nationalt akkrediteringsorgan, der handler som en offentlig myndighed.

Der er oprettet en projektgruppe af Den Europæiske Organisation for Akkreditering, og den skal specifikt arbejde med akkreditering af kontrolorganer, som tager sig af den økologiske sektor. Gruppens arbejde, som er foregået i tæt samarbejde med Kommissionen, har resulteret i vedtagelsen af et sæt bindende retningslinjer, som skal gælde for nationale akkrediteringsorganer på området fra januar 2014²⁹.

Samtidig har Kommissionen gennem Levedsmiddel- og Veterinærkontoret (FVO) gennemført 10 kontroller af det økologiske kontrolsystem i medlemsstaterne og fire i tredjelande i 2012 og 2013. Ifølge resultaterne, som er beskrevet i FVO's rapporter, er der tilsyneladende behov for yderligere koordinering og samarbejde mellem de kompetente myndigheder og de nationale akkrediteringsorganer (Tiltag 10) med henblik på at opnå en mere effektiv overvågning af kontrolorganerne i EU.

Der er tilsyneladende i forbindelse med import behov for at lette fremsendelsen af importtilladelser for økologiske produkter samt øge kendskabet til brugen af disse blandt erhvervsdrivende og medlemsstaternes toldmyndigheder, især gennem TARIC³⁰, Fællesskabet integrerede toldtarif på nettet (Tiltag 11).

Det er også nødvendigt at reducere og forenkle den administrative byrde og øge sporbarheden for økologiske varer ved at bruge et elektronisk certificeringssystem (Tiltag 12).

Svigagtig adfærd og forsætlige overtrædelser af reglerne er en af de vigtigste faktorer, som kan påvirke forbrugertilliden. EU vil hjælpe medlemsstaterne og de øvrige aktører i fødevarerækeden med at finde ud af, hvad der kan gøres for at forebygge og afhjælpe sådanne overtrædelser (Tiltag 13).

²⁸ Forordning (EF) nr. 765/2008.

²⁹ Retningslinjerne for anvendelse af EN 45011 og ISO/EC 17021 i henhold til EN ISO 3834 (offentliggjort den 3. juli 2013): <http://www.european-accreditation.org/publication/ea-6-02-m>.

³⁰ http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=da.

Tiltag 10: Kommissionen vil opfordre medlemsstaterne til at undersøge, hvilke synergier der kan opnås, og om de aktiviteter, der udføres af akkrediteringsorganerne og de kompetente myndigheder, kan forenkles.

Kommissionen vil fremlægge flere retningslinjer i 2016. Kommissionen vil i det omfang, det er nødvendigt, fungere som kontaktpunkt for de akkrediteringsorganer, der er ansvarlige for overvågningen af kontrolorganer i tredjelande.

Tiltag 11: Kommissionen vil foreslå TARIC-Udvalget at indarbejde lovkravene til økologisk produktion i TARIC-databasen.

Tiltag 12: Kommissionen agter at udvikle:

- Et system for **elektronisk certificering af importvarer** som et integreret modul i TRACES-systemet (det fremtidige informationsstyringssystem for offentlig kontrol – IMSOC) inden 2015.
- En **tilgang til elektronisk certificering for det indre marked**, som skal integreres i det fremtidige informationsstyringssystem for offentlig kontrol (IMSOC).

Tiltag 13: Kommissionen vil støtte medlemsstaterne i udviklingen og gennemførelsen af en politik til bekæmpelse af svig inden for økologisk produktion ved hjælp af:

- målrettede workshops med henblik på at dele erfaringer og bedste praksis, og
- udarbejdelse af kompendier/temabøger med eksempler.

6. STYRKELSE AF DEN EKSTERNE DIMENSION AF EU'S ORDNING FOR ØKOLOGISK PRODUKTION

EU spiller en vigtig rolle i samhandelen med fødevarer, særlig når det gælder fødevarer af høj kvalitet. EU er førende i verden inden for handel med landbrugsprodukter med en samlet import og eksport på 196 mia. EUR om året (gennemsnitstal fra 2010-2012). EU's styrke ligger i eksport af færdigvarer (både forarbejdede og uforarbejdede). Her er EU's nettohandelsbalance på 6,7 mia. EUR (gennemsnitstal fra 2010-2012). Det gælder produkter som vin, spiritus, ost og forarbejdet kød, der skaber en betydelig merværdi i værdikæden.

Det vil komme EU-producenterne til gode, hvis det sikres, at EU's økologiske producenter følger tendenserne i den europæiske fødevarerindustri og udvikler deres styrker fuldt ud.

I takt med at samhandelen øges, skal EU's økologiordninger sikre, at importerede produkter overholder EU's strikse definition af økologiske fødevarer og økologisk produktion. Desuden er der et øget behov for at garantere over for forbrugerne, at kontrolsystemerne i tredjelande fungerer, når et produkt mærkes som økologisk.

Udviklingslandene er et vigtigt oprindelsessted for EU's import af økologiske produkter. Man bør være særlig opmærksom på konsekvenserne af at gennemføre nye kontrol- og produktionsregler, således at man sikrer kontinuiteten i samhandelen med udviklingslandene.

Nogle af de ækvivalensordninger, som EU har indgået med andre førende markeder for økologiske produkter i verden, opstiller gensidige betingelser for EU-producenterne, selvom deres anvendelsesområder varierer i nogen grad. Det er kun ordningen mellem EU og USA, der fastsætter regler og normer for samarbejdet om økologisk produktion. Ved at forsøge at udvide disse ordninger til også at omfatte andre førende markeder for økologiske produkter, vil Kommissionen bestrebe sig på at opnå større konvergens mellem disse markeds normer for økologisk produktion. I den forbindelse vil Kommissionen undersøge muligheden for en multilateral aftale med de førende markeder for økologiske produkter (Tiltag 15). En sådan

multilateral aftale, der understøttes af et regelsamarbejde, kan skabe synergier inden for overvågnings- og kontrolsystemerne og på den måde virkelig lette produktionen af økologiske varer, der er beregnet til eksport, både i de lande, der tegner sig for den største produktion af økologiske varer, og i udviklingslandene.

Selvom der ikke foreligger detaljerede oplysninger om, hvilke mængder der er tale om, og hvilken værdi samhandelen med økologiske produkter repræsenterer, er det vigtigt at øge kendskabet til denne samhandel for at kunne udpege eksisterende og potentielle markeder for EU-produkter og rette de eksterne tiltag mod EU's førende samhandelspartnere (Tiltag 16).

Codex Alimentarius, som blev oprettet af FAO og WHO, 185 medlemslande og én medlemsorganisation (EU), fastsætter de normer, der anvendes som reference ved international samhandel, herunder ved handel med økologiske produkter. I takt med udviklingen i den verdensomspændende samhandel og på grund af risikoen for divergerende nationale normer, navnlig inden for nye sektorer, er der tilsyneladende behov for at fortsætte arbejdet med at ajourføre og færdiggøre den eksisterende Codex-standard (Tiltag 17).

Det nye EU-logo for økologiske produkter kan beskyttes ved at lade det registrere som et fælles EU-varemærke ved Det Europæiske Kontor for Harmonisering i det Indre Marked og i et begrænset antal nabolande som Schweiz og Norge. For at sikre, at EU-logoet for økologiske produkter ikke misbruges i tredjelande, bør varemærket registreres, og der bør tages hensyn til markedspotentialet og risikoen for misbrug af logoet (Tiltag 18).

Tiltag 14: Kommissionen vil fortsat støtte og samarbejde med sine handelspartnere i udviklingslandene som led i EU's udviklingspolitik. Den vil desuden overveje høringer med interessenter og repræsentanter for udviklingslande, der eksporterer til EU, for at sikre, at handelen foregår i henhold til EU-lovgivningen.

Tiltag 15: Kommissionen vil forsøge at opnå øget konvergens mellem normerne blandt de førende økologiske partnere og undersøge muligheden for multilaterale aftaler.

Tiltag 16: Kommissionen vil undersøge forskellige muligheder for at indsamle og analysere statistiske oplysninger om, hvilke mængder og hvilken værdi samhandelen med tredjelande repræsenterer, for at forbedre kendskabet til potentielle markeder for EU's økologiske sektor. Der vil især blive fokuseret på udviklingslande, som enten allerede er vigtige leverandører til EU-markedet, eller som vil kunne blive det.

Tiltag 17: For så vidt angår *Codex Alimentarius*, vil Kommissionen støtte udarbejdelsen af regler for akvakultur og undersøge muligheden for at påbegynde arbejdet med reglerne for økologisk vin.

Tiltag 18: Kommissionen vil øge beskyttelsen af EU-logoet for økologiske produkter i tredjelande ved at lade det registrere som et fælles EU-varemærke og/eller ved hjælp af bilaterale aftaler.